

บทความวิจัย

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน

โดย

นางสาวชนภา ลิ่มศักดิ์ถาวร

รหัสนักศึกษา 05610779

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชีย

ศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

ชื่อบทความวิจัย	การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน
ผู้เขียน	นางสาวชนาภา ลี้มศักดิ์ถาวร
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร.อุบล เทศทอง
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมาย และศึกษาภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมการกินของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน โดยศึกษาข้อมูลจากสำนวนจีนและสำนวนไทย และข้อมูลเกี่ยวกับอาหารการกินของคนจีนและคนไทย

ผลการศึกษาพบว่า จากสำนวนจีนทั้งหมด 39 สำนวน และสำนวนไทยทั้งหมด 40 สำนวน เป็นสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกินจำนวน 16 สำนวน และสำนวนไทยที่เกี่ยวกับอาหารการกินจำนวน 28 สำนวน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและใช้คำเปรียบเทียบเกี่ยวกับอาหารการกิน และสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ใช้คำเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน และภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมการกินอาหารที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ อาหาร ภาชนะใส่อาหาร รสชาติอาหาร กรรมวิธีการปรุงอาหาร แหล่งที่มาของอาหาร และวัฒนธรรมการกินอาหาร สะท้อนให้เห็นว่าคนจีนและคนไทยมีวัฒนธรรมการกินอาหารที่แตกต่างกัน วัตถุประสงค์ในการประกอบอาหารที่หลากหลายขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ สภาพอากาศ และธรรมเนียมการกิน

คำสำคัญ : สำนวนจีน , สำนวนไทย , สำนวนเกี่ยวกับอาหารการกิน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อุบล เทศทอง อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อนๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ชนาภา ลิ้มศักดิ์ถาวร

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
คำถามวิจัย	2
สมมติฐานของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
วิธีการดำเนินวิจัย	2
นิยามศัพท์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ผลการวิจัย	10
1. การศึกษาเปรียบเทียบความหมายของสำนวน	10
2. ภาพสะท้อนอาหารการกินที่ปรากฏในสำนวน	19
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	28
บรรณานุกรม	29
ภาคผนวก	31

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความสละสลวยและชั้นเชิงทางภาษาในการสื่อสาร เช่น กาพย์ โคลง กลอน หรือแม้กระทั่ง *สำนวน สุภาพคดี และคำพังเพย* โดยราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของสำนวนไว้ว่า สำนวนคือถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เป็นคำพูดที่กลั่นกรองขึ้นเพื่อความสละสลวยของภาษา และเป็นถ้อยคำที่คมคายกว่าคำพูดทั่วไป เรียบเรียงขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนและตักเตือน และสำนวนยังเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนแต่ละชนชาติ

สำนวนจีน หมายถึง คำกล่าวที่แฝงความหมาย มีที่มาจากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ตำนาน หรือนิทานของจีน และสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน สำนวนจีนส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วย 4 ตัวอักษร เช่น 短吃少穿 หรือ 缺吃短穿 แปลว่า กัดก่อนเกลือกิน หมายถึง คนที่มีฐานะยากจน ไม่มีอาหารกินและไม่มีเสื้อผ้าสวมใส่ เป็นต้น สังคมจีนให้ความสำคัญกับสำนวนจีนอย่างมาก โดยคนจีนมักจะนำสำนวนมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของประโยคที่ใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ทั้งการพูดและการเขียน เพราะสำนวนจีนมีความหมายลึกซึ้ง แฝงคติชวนให้คิด (Zommy kanputsa , 2555)

สำนวนไทย หมายถึง ถ้อยคำภาษาไทยที่ใช้สื่อสารกัน มีความหมายไม่ตรงตามตัว แต่มีความหมายแฝงอยู่เป็นนัย เป็นการสื่อสารเชิงเปรียบเทียบ สำนวนสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย สำนวนไทยเกิดขึ้นจากภาษาพูดก่อน ด้วยเหตุที่คนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน ต่อมาจึงเริ่มมีภาษาเขียนขึ้น ในชีวิตประจำวันของคนไทยก็มีการใช้สำนวนไทยอย่างมาก เพื่ออบรมสั่งสอน และตักเตือน

สำนวนจีนและสำนวนไทยสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในสังคม รวมไปถึงวัฒนธรรมในด้าน “อาหารการกิน” เนื่องจากอาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ สำนวนจีนและสำนวนไทยบางส่วนจึงมีคำเกี่ยวกับอาหารการกินประกอบอยู่ในสำนวน

จากการศึกษางานวิจัย ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ศึกษางานวิจัยไว้ดังนี้ กณิกนันต์ โยธานะ (2556) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบ สำนวนจีนที่มีคำว่า “chi” สำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” โดยเจาะจงศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะสำนวนจีนที่มีคำว่า “吃” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” เพื่อวิเคราะห์ลักษณะร่วมหรือต่างของสำนวนที่มีคำว่ากินในทั้งสองภาษา และ สุชญญา ประภาทรง (2561) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกิน” โดยศึกษาลักษณะของสำนวน โครงสร้างทางภาษา และภาพสะท้อนอาหารการกินที่ปรากฏในสำนวนจีน

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินและนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน ทั้งอาหาร รสชาติของอาหาร การปรุง และวัฒนธรรมการกินอาหาร โดยศึกษาประเด็นด้านความหมายและวัฒนธรรมที่สะท้อนจากสำนวน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของทั้งสองชาติ นำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต การศึกษานี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมไทยและจีนแล้ว ยังช่วยขยายขอบเขตการศึกษาภาษาข้ามวัฒนธรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการกินอาหารของคนจีนและคนไทยจากสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน

คำถามวิจัย

1. สำนวนจีนและสำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับอาหารการกินเพื่อสื่อความหมายที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมการกินอาหารของคนจีนและคนไทยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในด้านความหมาย
2. สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินของคนจีนและคนไทยที่มีทั้งความเหมือนและแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินในด้านความหมายและวัฒนธรรมการกินอาหาร โดยคัดเลือกสำนวนจีนและสำนวนไทยจากพจนานุกรมจีน - ไทยและพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการดำเนินวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยรวบรวมสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน จากหนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สำนวนจีนจำนวน 16 สำนวน

2.1.1 ฉิน หยงหลิน. (2526). “สำนวนจีนและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ”
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์

2.1.2 เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2546). พจนานุกรมจีน - ไทย ฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.

- 2.1.3 อาศรมสยาม – จีนวิทยา. (2556). **ศัพท์และสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกิน**. กรุงเทพฯ ฯ : ทฤษฎี.
- 2.2 สำนวนไทยจำนวน 28 สำนวน
- 2.2.2 ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ ฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- 2.2.1 อุดมพร อมรธรรม. (2556). **สำนวนไทย ฉบับจัดหมวดหมู่**. กรุงเทพฯ ฯ : แสงดาว.

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ความเหมือน ความคล้ายคลึง และความแตกต่างของความหมายและเจตนาการใช้สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน และศึกษาภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมการกินอาหารจากสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน โดยพิจารณาจากความหมายของสำนวน
4. สรุปผลการวิจัยและเรียบเรียงเป็นบทความวิจัย

นิยามศัพท์

อาหารการกิน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่มนุษย์บริโภคเข้าสู่ร่างกายเพื่อให้ร่างกายมีพลังงานและเจริญเติบโต วัตถุประสงค์ในการทำอาหารอาจมาจากพืช สัตว์ หรือน้ำ และอาหารการกินยังรวมไปถึงวัฒนธรรมการบริโภค ได้แก่ วิธีการกิน อุปกรณ์เกี่ยวกับการกิน รสชาติอาหาร และกรรมวิธีการปรุง

สำนวนจีน หมายถึง คำกล่าวที่รู้จักกันโดยทั่วไป รวมไปถึงสุภาษิตและคำพังเพย เป็นคำกล่าวที่พูดถึงเรื่องราวที่โด่งดังหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของประเทศจีน ซึ่งมีรากลึกในมรดกและวัฒนธรรมดั้งเดิม

สำนวนไทย หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านาน มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายแฝงอยู่ ถ้อยคำที่แสดงออกมามีความพิเศษ สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินในด้านความหมาย และในด้านวัฒนธรรมการกินอาหาร
2. เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยและการเรียนการสอนภาษาไทยของประเทศไทย
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาสำนวนในภาษาต่าง ๆ ต่อไป

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน พบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทย โดยจัดเรียงตามความเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยของผู้วิจัย ดังต่อไปนี้

สุภัชญา สวัสดิ์โยธิน (2562) เขียนบทความวิจัยเรื่องสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำว่า “งู” โดยศึกษาประเภท ภาพสะท้อน และความเข้าใจในการใช้สำนวนไทยมีคำว่า “งู” ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสุรินทร์ ขอบเขตการศึกษาคือผู้วิจัยได้เลือกหนังสือที่มีเนื้อเกี่ยวกับสำนวนไทย และสำนวนจีนมาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยใช้หนังสือทั้งหมด 6 เล่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลทุกชั้นปีที่ลงทะเบียนเรียนประจำภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 121 คน และขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาประจำภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลา 5 สัปดาห์ ผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิเคราะห์และทดสอบทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในเชิงคุณภาพผู้วิจัยคัดเลือกสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า “งู” และนำมาวิเคราะห์เพื่อแยกประเภทและวิเคราะห์ภาพสะท้อน ในเชิงปริมาณผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจ ผลการศึกษาในด้านประเภทพบว่าการศึกษาประเภทของสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำว่า “งู” พบว่ามี 3 ประเภท ได้แก่ สำนวนไทยที่มีคำว่า “งู” กับสำนวนจีนที่มีคำว่า “งู” เหมือนกัน สำนวนไทยไม่มีคำว่า “งู” แต่สำนวนจีนมีคำว่า “งู” และสำนวนไทยมีความหมายตรงกันกับสำนวนจีนแต่สำนวนไทยไม่ได้ใช้คำว่า “งู” โดยประเภทสำนวนไทยและจีนที่ใช้คำว่า “งู” เหมือนกันน้อยที่สุด ในด้านภาพสะท้อนพบว่าสำนวนของทั้งสองภาษาพบว่า สะท้อนมาจาก 5 ลักษณะ ได้แก่ ภาพสะท้อนทางธรรมชาติ ภาพสะท้อนทางพฤติกรรม ภาพสะท้อนทางวิถีชีวิต ภาพสะท้อนทางความเชื่อและศาสนา และภาพสะท้อนทางเครื่องดนตรีและการละเล่น และในด้านความเข้าใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีระดับความเข้าใจมาก ยกตัวอย่างสำนวนจีนและสำนวนไทยที่ใช้คำว่า “งู” เหมือนกัน ได้แก่ “ขว้างงูไม่พ้นคอ” ตรงกับสำนวนจีน คือ 草蛇灰线 หมายถึงกระทำในสิ่งที่ส่งผลร้ายย้อนกลับมาหาตัวเอง

พิริยา สุรขจร (2544) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษาเปรียบเทียบ โดยศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ และวิเคราะห์ความเปรียบในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสือ มังกร และปลา ศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวนคำในสำนวน และสำนวนไทยที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นสัตว์ชนิดเดียวกัน แต่ต้องมีความหมายตรงกับสำนวนจีน ดำเนินงานวิจัยโดยสำรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวบรวมสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยมีทั้งที่เหมือนและต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบ

ความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสือ มังกร และปลากับสำนวนไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ และสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์เลย ในด้านการศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนจีนและไทย สำนวนต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของชาวจีนและชาวไทยได้ ยกตัวอย่างสำนวนจีนและสำนวนไทยเกี่ยวกับสัตว์เช่น 馬前卒 mǎ qián zú แปลว่า พลทหารที่อยู่หน้าม้า หมายถึงคนที่คอยรับใช้ผู้อื่นตลอดเวลา เหมือนกับพลทหารที่อยู่ข้างหน้าม้าคอยรับใช้เจ้านาย ตรงกับสำนวนไทยที่กล่าวว่า สุนัขรับใช้ หมายถึง ผู้ยอมติดตามหรือคอยช่วยเหลือผู้มีอำนาจ

เมิ่งเตี๋ย หลี (2562) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่ โดยศึกษาศึกษาเปรียบเทียบในด้านแหล่งที่มา ความหมาย เจตนาการใช้ และศึกษาความเหมือนและความแตกต่างในด้านลักษณะการใช้และภาพสะท้อน ขอบเขตการศึกษาในด้านแหล่งข้อมูลมุ่งศึกษาวิเคราะห์สำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่ โดยคัดเลือกสำนวนจากหนังสือและพจนานุกรมจำนวน 4 เล่ม ได้แก่ พจนานุกรมภาษิตคำพังเพย สำนวนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมสำนวนไทย พจนานุกรมสำนวนไทยหนังสืออ้างอิงระดับมัธยมศึกษา และ Dictionary of Idioms ในด้านเนื้อหางานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะแหล่งที่มา ความหมาย เจตนาการใช้ ลักษณะการใช้และภาพสะท้อนด้านการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ แล้วนำมาสังเคราะห์ความเหมือน ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง และภาพสะท้อน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้านแหล่งที่มาพบว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่นั้นมีแหล่งที่มาเหมือนกันอยู่ 4 แหล่ง คือ ตำนาน วรรณกรรมคลาสสิก เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภาษาพูด พื้นบ้านและชีวิตประจำวัน ส่วนความแตกต่างมี 3 แหล่งที่มาคือ สำนวนจีนที่เกี่ยวกับสี่ส่วนใหญ่มาจากวรรณกรรม สำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่มีจำนวนน้อยที่มาจาก สำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่มีจำนวนมากที่มาจากความเชื่อและศาสนา สำนวนจีนที่เกี่ยวกับสี่มีเพียงไม่กี่สำนวน แหล่งที่มาของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่ยังแบ่งย่อยเป็นความเชื่อทางศาสนา สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต ประเพณี สัตว์ พืชพันธุ์ อาหารการกิน อวัยวะของมนุษย์ โรค และการละเล่นพื้นบ้าน ฯลฯ แต่แหล่งที่มาของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับสี่ไม่มีการแบ่งออกไปเหมือนกับสำนวนไทย ด้านความหมายพบว่า ความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่มีทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ด้านเจตนาการใช้พบว่า สำนวนทั้งสองภาษามีเจตนาการใช้เหมือนกัน สามารถแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ สำนวนบ่งบอกเจตนาตำหนิ สำนวนบ่งบอกเจตนาตักเตือน สำนวนบ่งบอกเจตนาแสดงความเห็น สำนวนบ่งบอกเจตนาชื่นชม สำนวนบ่งบอกเจตนากล่าวประชดประชัน และในด้านภาพสะท้อน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ลักษณะภูมิประเทศ ทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรมของทั้งสองชนชาติได้อย่างชัดเจน ซึ่งค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันมากโดยเฉพาะในเรื่องของการดำเนินชีวิตที่ค่อนข้างผูกพันกับธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในด้านอาหารการกิน ความเป็นอยู่ การแยกแยะ ถูกผิด แสดงอารมณ์ ฯลฯ โดยอาจจะมีความแตกต่างกันในบางด้าน ยกตัวอย่างภาพสะท้อนของสำนวนจีน

และสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี มีลักษณะความเหมือนคือสามารถใช้ในลักษณะการบรรยายคนหรือการเล่าเรื่องได้ เช่น สำนวนจีน 绿愁红 (Can Lu Chou Hong) และ 黄茅白苇 (Huang Mao Bai Wei) สำนวนไทย เช่น อ่อนเป็นลูกแดง กบดำกบแดง

อุรา เค้นวิทย์เลิศล้ำ (2548) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย โดยศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่าเงิน ทอง และของมีค่า และศึกษาเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่าเงิน ทอง และของมีค่า ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตการศึกษาโดยศึกษาสำนวนจีนที่มีคำว่า 金, 銀, 財, 寶, 钱, 玉 และคัดเลือกสำนวนไทยที่จะนำมาเปรียบเทียบกับสำนวนจีน สุภาพิต คำพังเพย คำคม ตลอดจนคำอุปมาอุปไมย โดยสำนวนไทยไม่ได้จำกัดว่าต้องเป็นคำเกี่ยวกับเงิน ทอง และของมีค่า แต่ต้องมีความหมายตรงกันกับสำนวนจีน ดำเนินงานวิจัยโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่าเงิน ทอง และของมีค่าจากพจนานุกรมและเอกสารต่าง ๆ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างและสรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าลักษณะรูปแบบทั่วไปของสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ในภาษาจีนกับในภาษาไทย มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านการใช้คำว่า เงิน ทอง และของ มีค่าคำเดียวในสำนวนและการใช้คำว่า เงิน ทอง และของมีค่าสองคำในสำนวน ผลจากการศึกษา เปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่ากับสำนวนไทยที่มีความหมาย คล้ายคลึงกัน สรุปได้เป็น 3 ประเภทคือ สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน หรือ คล้ายคลึงกันและใช้คำว่า เงิน ทอง และของมีค่าเหมือนกัน สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมาย เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่คำว่า เงิน ทอง และของมีค่าที่ใช้ขึ้นต่างกัน และ สำนวนจีนกับ สำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า นอกจากนี้ยังมีสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ซึ่งไม่มีสำนวนที่มีความหมาย เดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง สรุปได้เป็น 2 ประเภทคือ สำนวนจีนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ซึ่งไม่มีสำนวนไทยใน ความหมายเดียวกัน และสำนวนไทยที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ซึ่งไม่มี สำนวนจีนในความหมายเดียวกัน ประการสุดท้ายความหมายของคำว่า เงิน ทอง และของมีค่า ในสำนวนจีนและสำนวนไทยสื่อความหมายทั้ง โดยตรงและโดยนัย ยกตัวอย่างสำนวนเช่น 金枝玉葉 jin zhi yu ye แปลว่า กิ่งทองใบหยก ตรงกับสำนวนไทยที่กล่าวว่า กิ่งทองใบหยก หมายถึง คู่สร้างคู่สมที่เหมาะสมกัน มีฐานะมั่งคั่งด้วยกันทั้งสองฝ่าย

จาง เจีย (2563) เขียนบทความวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับร่างกาย โดยศึกษาเปรียบเทียบการใช้สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับร่างกาย และศึกษาคุณค่าด้านภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสำนวนจีนกับสำนวนไทย โดยวิเคราะห์สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับร่างกายจำนวน 633 สำนวน แบ่งเป็นสำนวนจีน 309 สำนวน และสำนวนไทย 324 สำนวน โดยเก็บข้อมูลจากหนังสือดัชนี พจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典) 100 สำนวนจีน ชุมชุมสำนวนจีน สำนวนสุภาพิตคำพังเพย สำนวนไทยใช้ให้เป็น สำนวนไทยขุนวิจิตรมาตรา และสำนวนไทยฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545 มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคัดเลือกสำนวนลงในตารางจัดเก็บข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวนที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกายระหว่างสำนวนจีนกับสำนวนไทยตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และวิเคราะห์คุณค่าอีกทั้งภาพสะท้อนทางสังคมวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่าสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกายและความหมายเหมือนกัน พบจำนวน 161 สำนวน แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกายเหมือนกัน/คล้ายคลึง จำนวน 58 สำนวน สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกายเหมือนกัน/คล้ายกันบางคำ จำนวน 53 สำนวน และสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกายไม่เหมือนกัน จำนวน 50 สำนวน ผลการศึกษาคุณค่าภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกาย พบว่าคุณค่าของสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกายคือเป็นหลักคำสอนการตักเตือน ชี้แนะเรื่องการทำรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การคิดให้รอบคอบก่อนจะลงมือทำสิ่งใด เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสื่อสารที่ต้องการให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกและเข้าใจความหมายลึกซึ้ง ทำให้เห็นภาพตามของผู้พูดต้องการได้ชัดเจน และเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ กับธรรมชาติ และเป็นกระจกสะท้อนภาพสังคม สะท้อนอาชีพ เกษตรกรรม ความคิด ความเชื่อ จารีตประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตและกฎการลงโทษของคนในสมัยนั้น ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม สังคม ในสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับร่างกายได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material) ประกอบด้วยอาหารการกินและยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้และอาวุธ เครื่องดนตรี และธรรมชาติ วัฒนธรรมทางความคิด (Idea) ประกอบด้วยอุปนิสัย/ความคิด ความเชื่อทางศาสนา และเกษตรกรรม และวัฒนธรรมด้านบรรทัดฐาน (Norm) ประกอบด้วยการแต่งกาย การพูด และการทำความดี

สรุปัญญา ประภาทรง (2561) เขียนบทความวิจัยเรื่องการศึกษาสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกิน โดยศึกษาลักษณะของสำนวนจีน โครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีน และศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกิน กำหนดขอบเขตการศึกษาโดยศึกษาสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกินจากหนังสือและเอกสารงานวิจัย จำนวน 60 สำนวน เก็บข้อมูลจากหนังสือและงานวิจัยทั้งหมด 5 เล่ม ได้แก่ ชุมชุมสำนวนจีน สนุกกับสำนวนจีนพักท้าย ศัพท์สำนวนจีนกลุ่มคำ 3 อักษร วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “chi” กับสำนวนไทยที่มีคำว่ากิน “กิน” และศัพท์และสำนวนจีนเกี่ยวกับอาหารการกิน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ลักษณะของสำนวนจีน โครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีน และศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกิน ผลการศึกษาพบว่า สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกินทั้งหมด 60 สำนวน โดยสำนวนจีนจะมีโครงสร้างเป็นคำ วลี และประโยค จำนวนคำในสำนวนส่วนมากจะมีจำนวน 4 คำ มีการซ้ำคำในสำนวนตั้งแต่ ซ้ำ 1 คำ ซ้ำ 2 คำ และซ้ำ 4 คำ มีการสัมผัสสระภายในวรรคและสัมผัสสระระหว่างวรรค นอกจากนี้ผลการศึกษาเรื่องภาพสะท้อนอาหารการกินที่ปรากฏในสำนวนจีน สามารถแบ่งกลุ่มได้ทั้งหมด 6 กลุ่ม ได้แก่ อาหาร ภาชนะที่ใช้ รสชาติของอาหาร กรรมวิธีการปรุง แหล่งที่มาของอาหาร และวัฒนธรรมการกินอาหาร แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของอาหารและวัฒนธรรมการกินอาหารของคนจีนที่สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลายาวนานและทำให้เข้าใจวัฒนธรรมการกินอาหารของคนจีนมากขึ้น ยกตัวอย่างภาพ

สะท้อนเรื่องอาหารการกินในสำนวนจีน สำนวนจีน 吃独食 กินอาหารคนเดียว หมายถึง สุขผลประโยชน์ไว้คนเดียว โดยปกติแล้วคนจีนนิยมรับประทานอาหารร่วมกันเพื่อพบปะสังสรรค์ พุดคุยเจรจาทางธุรกิจ ไม่นิยมรับประทานอาหารคนเดียว จากสำนวนจีนข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการรับประทานอาหารคนเดียวของคนจีนเป็นเรื่องที่แปลกอาจเป็นคนที่มีความลับ หรือกระทำความผิด

กณิกนันต์ โยธานะ (2556) เขียนบทความวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “chī” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” โดยศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า 吃 กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” ประกอบในสำนวน เพื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะร่วมและลักษณะต่างของสำนวนที่มีคำว่า “กิน” ในทั้งสองภาษา และศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนของสำนวนจีนที่มีคำว่า 吃 กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” ประกอบในสำนวนในด้านสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติทั้งสอง เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเป็นพจนานุกรมและหนังสือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาสำนวนของทั้งสองชนชาติมาเปรียบเทียบกัน ผลการศึกษาพบว่า สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” ซึ่งสื่อความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนที่มีคำว่า chī กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำว่า chī แต่สำนวนไทยใช้คำอื่น และสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” แต่สำนวนจีนใช้คำอื่น โดยผลจากการเปรียบเทียบทางด้านความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความเหมือนและแตกต่างกันของชาวจีนและชาวไทยในด้านสภาพแวดล้อม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ทักษะคิดและค่านิยมต่าง ๆ ยกตัวอย่างการเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน สำนวนจีน 按牛头吃不得草 àn niú tóu chī bù dé cǎo หมายถึง บังคับจิตใจผู้อื่นให้กระทำในสิ่งที่คนผู้นั้นไม่ต้องการ เปรียบเหมือนพยายามกดหัววัวให้กินหญ้า ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างใด สำนวนไทยที่เหมือนกัน ข่มเขาโคขืนให้กินหญ้า หมายความว่า จับเขาโคกดบังคับให้กินหญ้า เมื่อนำมาใช้กับคนหมายถึง บังคับขืนใจให้ทำในสิ่งที่คนผู้นั้นไม่ต้องการ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการเปรียบเทียบสำนวนต่างประเทศและสำนวนไทย พบว่าผู้ศึกษาส่วนใหญ่มุ่งศึกษาสำนวนต่างประเทศและสำนวนไทยในด้านลักษณะทั่วไปของสำนวน เช่น แหล่งที่มา ความหมาย ลักษณะการใช้ และศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและโลกทัศน์ ดังงานวิจัยของ พิริยา สุรขจร (2544) อรุรา เด่นวิทย์เลิศล้ำ (2548) กณิกนันต์ โยธานะ (2556) เม็งเตย หลี่ (2562) สุภัชญา สวัสดิ์โยธิน (2562) และจาง เจีย (2563) ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับสำนวนจีน พบว่าผู้ศึกษาส่วนใหญ่มุ่งศึกษาสำนวนในด้านลักษณะทั่วไปและภาพสะท้อนทางสังคมและโลกทัศน์ ดังงานวิจัยของ สุชญญา ประภาทรง (2561) โดยงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมภาษาต่างประเทศ และหนังสือหรือเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับอาหารการกินในด้านเจตนาการใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประเด็นดังกล่าว รวมไปถึงการศึกษาในด้านความหมายและโลกทัศน์ที่สะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับอาหารการกิน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน

จากการศึกษาความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน ผลการศึกษาพบว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังต่อไปนี้

1.1 สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและใช้คำเปรียบเทียบเกี่ยวกับอาหารการกิน ตัวอย่าง

1) สำนวนจีน 不吃羊肉空惹一身山

bù chī yáng ròu kōng rě yī shēn shān

(ไม่ได้กินเนื้อแพะ แต่ติดกลิ่นสาบแพะไปทั้งตัว)

หมายถึง ต้องรับผิดชอบทั้งที่ไม่ได้ผลประโยชน์อะไรเลย

สำนวนไทย เนื้อไม่ได้กิน หนังไม่ได้รองนั่ง เอากระดูกแขวนคอ

หมายถึง ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย และยังต้องรับผิดชอบกับสิ่งที่เกิดขึ้นอีกด้วย

2) สำนวนจีน 米珠薪桂

mǐ zhū xīn guì

(ข้าวสารแพงเหมือนไข่มุก ฟืนมีราคาเหมือนอบเชย)

หมายถึง เศรษฐกิจตกต่ำ ข้าวมีราคาแพงเหมือนไข่มุก ส่วนฟืนมีราคาแพงเหมือนอบเชย

สำนวนไทย ข้าวยากหมากแพง

หมายถึง เกิดความอดอยากในบ้านเมือง อาหารมีข้าวและหมากเป็นต้น มีราคาแพง

3) สำนวนจีน 饮水思源

yǐn shuǐ sī yuán

(ตม่น้ำคิดถึงแหล่งน้ำ)

หมายถึง ต้องคิดถึงบุญคุณของคนอื่นที่มีต่อตนเสมอ เปรียบเหมือนเวลาตม่น้ำต้องคิดถึงแหล่งที่มาของน้ำ

สำนวนไทย ข้าวแดงแกงร้อน

หมายถึง เมื่อได้รับการเลี้ยงดูจากใครจะต้องคิดถึงบุญคุณของผู้เป็นเจ้าของข้าวแดงแกงร้อนอยู่เสมอไป

4) สำนวนจีน 饮冰茹檠

yǐn bīng rú bò

(ตม่น้ำแข็ง กินอาหารที่มีรสชาติขม)

หมายถึง ลำบากอดออมในการกิน ไม่สามารถจะหาซื้อของดี ๆ มากินได้ ต้องกินอาหารเลว ๆ เช่น น้ำแข็งและอาหารที่มีรสขม

สำนวนไทย กัดก้อนเกลือกิน

หมายถึง ใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก แร้นแค้นมาก

5) **สำนวนจีน** 鱼米之乡

yú mǐ zhī xiāng

(แหล่งปลาและข้าว)

หมายถึง ดินแดนที่อุดมสมบูรณ์

สำนวนไทย ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว

หมายถึง ผืนแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์

6) **สำนวนจีน** 砸饭碗

zá fàn wǎn

(ทุบชามข้าว)

หมายถึง ทำลายอาชีพการงานของตัวเอง

สำนวนไทย ทุบหม้อข้าว

หมายถึง ทำลายหนทางทำมาหากินของตัวเอง

1.2 สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ใช้คำเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน

1.2.1 สำนวนจีนใช้คำเปรียบเทียบเกี่ยวกับอาหารการกิน แต่สำนวนไทยใช้คำอื่นที่ไม่เกี่ยวกับอาหารการกิน

ตัวอย่าง

1) **สำนวนจีน** 背黑锅

bēi hēi guō

(แบกหม้อดำ)

หมายถึง รับผิดชอบแทนคนอื่น

สำนวนไทย แพะรับบาป

หมายถึง คนที่รับเคราะห์กรรมหรือความผิดที่ผู้อื่นได้กระทำเอาไว้

2) **สำนวนจีน** 炒鱿鱼

chǎo yóu yú

(ผัดปลาหมึก)

หมายถึง ถูกเลิกจ้าง โดนไล่ออก

สำนวนไทย ม้วนเสื่อ

หมายถึง โดนไล่ออก เลิกกิจการ

3) **สำนวนจีน** 吃苦头

chī kǔ tóu

(กินรสขม)

หมายถึง พบความลำบาก ทุกข์ทรมาน

สำนวนไทย งอมพระราม

หมายถึง ยากลำบากมาก ทุกข์มาก

4) **สำนวนจีน** 鸡毛蒜皮

jī máo suàn pí

(ขนไก่เปลือกกระเทียม)

หมายถึง เรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญอะไร

สำนวนไทย ชี้หมาเรา ชี้หมาแห่ง

หมายถึง เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่สร้างความเดือดร้อนใด ๆ ไม่ควรเสียเวลาใส่ใจ

5) **สำนวนจีน** 口甜心辣

kǒu tián xīn là

(ปากหวานใจเผ็ด)

หมายถึง พูดจาดีแต่จิตใจโหดร้าย

สำนวนไทย ปากปราศรัยใจเชือดคอ

หมายถึง พูดดีแต่ใจคิดร้าย

6) **สำนวนจีน** 牛鼎烹鸡

niú dǐng pēng jī

(กระทะวัวผัดไก่)

หมายถึง ทำงานใหญ่เกินตัว เปรียบเหมือนเอากระทะที่ต้มวัวไปผัดไก่ ได้ประโยชน์ไม่คุ้มกับที่ลงมือทำ

สำนวนไทย ชีข้างจับตักแตน

หมายถึง ทำงานใหญ่เกินตัว เปรียบเหมือนชีข้างซึ่งเป็นสัตว์ใหญ่ ใช้ทำงานหนักได้ ไปจับตักแตน ซึ่งเป็นสัตว์ตัวเล็กมากและไร้ราคาจึงไม่คุ้ม

7) **สำนวนจีน** 烹龙炮凤

pēng lóng páo fèng

(ผัดมังกรคั่วหงส์)

หมายถึง อาหารที่มีมากมาย อุดมสมบูรณ์ หรือแปลกและหาได้ยาก มีราคาแพง เปรียบเทียบได้กับมังกรและหงส์ที่เป็นสัตว์หายาก

สำนวนไทย หมูเห็ดเบ็ดไก่

หมายถึง อาหารราคาแพง อาหารชุดใหญ่ที่ประกอบไปด้วยอาหารคาว อาหารหวาน ผลไม้ และเครื่องดื่ม

8) **สำนวนจีน** 心狠手辣

xīn hěn shǒu là

(ใจดุร้าย มือเห็ด)

หมายถึง จิตใจเหี้ยมโหด น้ำมืออำมหิต

สำนวนไทย ใจบาปหยาบช้า

หมายถึง ใจคออำมหิตโหดร้าย

9) **สำนวนจีน** 鱼游釜中

yú yóu fǔ zhōng

(ปลาว่ายอยู่ในหม้อ)

หมายถึง ตกอยู่ในที่อันตราย ไม่มีทางรอดไปได้ เปรียบเหมือนปลาที่กำลังว่ายอยู่ในหม้อบนเตาไฟ

สำนวนไทย เนื้อเข้าปากเสือ

หมายถึง ตกอยู่ในที่อันตราย ไม่มีทางรอดไปได้ เปรียบเหมือนเนื้อที่อยู่ในปากเสือ

10) **สำนวนจีน** 自讨苦吃

zì tǎo kǔ chī

(ร้องขอกินขมด้วยตัวเอง)

หมายถึง ร้องหาความทุกข์มาให้ตัวเอง

สำนวนไทย แกว่งเท้าหาเสี้ยน

หมายถึง คนที่ชอบหาเรื่องใส่ตัวเองจนเดือดร้อน

สำนวนไทย หาเหาใส่หัว

หมายถึง รนหาเรื่องเดือดร้อนและเรื่องรำคาญใส่ตนเอง

1.2.2 สำนวนไทยใช้คำเปรียบเทียบเกี่ยวกับอาหารการกิน แต่สำนวนจีนใช้คำอื่นที่ไม่เกี่ยวกับอาหารการกิน ตัวอย่าง

1) **สำนวนไทย** กินปูนร้อนท้อง

หมายถึง ทำผิดแล้วเกรงว่าคนอื่นจะจับความผิดของตัวเองได้ จึงแสดงอาการพิรุณออกมา

สำนวนจีน 做 贼 心 虚

zuò zéi xīn xū

(ทำผิดแล้วใจฝ่อ)

หมายถึง ทำความผิดแล้วรู้สึกหวาดหวั่น กลัวว่าคนอื่นจะรู้

2) **สำนวนไทย** กินบนเรือน ขี้บนหลังคา

หมายถึง คนที่เเรคุณ ไม่รู้จักบุญคุณ เปรียบเหมือนคนที่อยู่อาศัยบ้านคนอื่น แต่กลับสร้างความเดือดร้อน ความเสียหาย ให้เจ้าของบ้าน

สำนวนจีน 恩 将 仇 报

ēn jiāng chóu bào

(ตอบแทนบุญคุณด้วยความแค้น)

หมายถึง ทำร้ายคนที่ดีต่อตนเอง

3) **สำนวนไทย** เกลือเป็นหนอน

หมายถึง คนใกล้ชิดหรือคนในวงในเกิดทรยศ เปรียบเหมือนมีหนอนเกิดขึ้นในเกลือซึ่งใช้ถนอมอาหารไม่ให้บูดเน่า ทำให้อาหารกลับบูดเน่าเพราะเกลือ

สำนวนจีน 衅 起 萧 墙

xìn qǐ xiāo qiáng

(เกิดรูแตกขึ้นที่กำแพง)

หมายถึง ต้นเหตุของภัยนั้นเกิดจากภายใน เปรียบเหมือนเกิดรูแตกขึ้นที่กำแพง

4) **สำนวนไทย** ข้าวใหม่ปลามัน

หมายถึง คู่สามีภรรยาที่เพิ่งแต่งงานกัน

สำนวนจีน 新 婚 燕 尔

xīn hūn yàn ěr

(การสมรสของคู่แต่งงานใหม่)

หรือ

新 婚 之 乐

xīn hūn zhī lè

(ความสุขของคู่แต่งงานใหม่)

หมายถึง คู่บ่าวสาวที่เพิ่งแต่งงานใหม่

5) **สำนวนไทย** ชิงกีร์รา ช่าก็แรง

หมายถึง ต่างฝ่ายต่างก็อวดดีและใจร้อนพอ ๆ กัน ไม่มีใครยอมใคร เปรียบเหมือนชิงและซ่าที่มีกลิ่นและสรสร้อนแรง ไม่นิยมนำมาใช้ร่วมกันเพราะมีรสเผ็ดทั้งคู่

สำนวนจีน 半斤八两

bàn jīn bā liǎng

(ครึ่งซั่งแปดตำลึง)

หมายถึง เท่าเทียมกัน เปรียบเหมือนครึ่งซั่งกับแปดตำลึง ซึ่งมีน้ำหนักเท่ากัน

6) **สำนวนไทย** ชุบมือเปิบ

หมายถึง เอาผลงานที่คนอื่นทำสำเร็จแล้วมาเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยตัวเองนั่งเฉยไม่ได้ทำอะไรมาก่อน เปรียบเหมือนคนที่ไม่ช่วยทำอาหาร แต่พอถึงเวลากินก็มาชุบมือเปิบข้าวกิน

สำนวนจีน 坐享其成

zuò xiǎng qí chéng

(นั่งเสวยที่เขาทำสำเร็จแล้ว)

หมายถึง เอาผลงานที่คนอื่นเขาทำสำเร็จแล้วมาเป็นประโยชน์แก่ตน โดยตัวเองนั่งเฉยไม่ได้ทำอะไรมาก่อน เปรียบเหมือนผู้ที่กินอาหารที่ผู้อื่นทำสำเร็จแล้ว โดยไม่ได้ช่วยทำ

7) **สำนวนไทย** ตำข้าวสารกรอกหม้อ

หมายถึง ทำงานอะไรแค่พอเสร็จเพียงครั้งหนึ่ง เรื่อย ๆ ไป เปรียบเหมือนคนในสมัยโบราณที่เอาข้าวเปลือกมาตำเป็นข้าวสารและหุงกินเป็นวัน ๆ ไปทุกวัน

สำนวนจีน 三天打鱼, 两天晒网

sān tiān dǎ yú liǎng tiān shài wǎng

(สามวันจับปลา สองวันตากแห)

หมายถึง ทำอะไรไม่เสมอต้นเสมอปลาย เปรียบเหมือนกับการทอดแหจับปลา ทอดแหสามวันตากแหสองวัน และหยุดพัก เป็นอย่างนี้เรื่อยไป

8) **สำนวนไทย** ตำนน้ำพริกละลายแม่น้ำ

หมายถึง ลงทุนไปโดยไม่ได้ผลประโยชน์อะไรเลย

สำนวนจีน 徒劳无功

tú láo wú gōng

(เสียแรงเปล่า)

หรือ

徒劳无益

tú láo wú yì

(เสียแรงเปล่า)

หมายถึง เปลืองแรงเปล่าและไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย

9) **สำนวนไทย** ถึงพริกถึงขิง

หมายถึง การต่อสู้หรือการแข่งขันที่ดุเดือดรุนแรง

สำนวนจีน 龙争虎斗

lóng zhēng hǔ dòu

(มังกรสู้รบกับเสือ)

หมายถึง การต่อสู้ที่ดุเดือดและการแข่งขันที่รุนแรง เปรียบเหมือนกับการต่อสู้ของมังกรและเสือ

10) **สำนวนไทย** น้ำตาลใกล้มืด

หมายถึง ชายหญิงใกล้ชิดกันย่อมจะเกิดความชอบพอกัน เปรียบเหมือนกับน้ำตาลที่อยู่ใกล้มืดมดย่อมต้องกินน้ำตาล

สำนวนจีน 干柴近火

gān chái jìn huǒ

(ฟืนแห้งใกล้ไฟ)

หมายถึง ชายหญิงอยู่ใกล้ชิดกันย่อมจะเกิดความชอบพอกัน เปรียบเหมือนฟืนแห้งซึ่งอยู่ใกล้กับไฟ พอ นานเข้าก็ย่อมจะต้องติดไฟ

11) **สำนวนไทย** ปอกกล้วยเข้าปาก

หมายถึง การทำอะไรที่ง่ายมาก คล่องเหมือนการปอกกล้วยเข้าปาก

สำนวนจีน 易如反掌

yì rú fǎn zhǎng

(ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ)

หมายถึง ง่ายจนเหมือนแค่พลิกฝ่ามือ ง่ายมาก

12) **สำนวนไทย** ปากหวานกันเปรี้ยว

หมายถึง พูดจาอ่อนหวานแต่ไม่จริงใจ

สำนวนจีน 口是心非

kǒu shì xīn fēi

(ปากใช่ ใจไม่ใช่)

หมายถึง พูดอย่างหนึ่งแต่ในใจไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่พูด ปากกับใจไม่ตรงกัน

13) **สำนวนไทย** ผักชีโรยหน้า

หมายถึง ทำดีแต่เพื่อให้คนอื่นเห็นเฉพาะหน้าเท่านั้น เปรียบเหมือนในการทำอาหาร เมื่อทำเสร็จแล้วก็ใช้ผักชีโรยหน้าเล็กน้อยเพื่อให้อาหารดูสวยงามน่ารับประทาน แต่ที่แท้อาหารนั้นอาจจะไม่อร่อย

สำนวนจีน 装 潢 门 前

zhuāng huáng mén qián

(ตกแต่งหน้าร้าน)

หมายถึง จัดหรือตกแต่งให้ดูดีสมบูรณ์เพียงข้างนอก เปรียบเหมือนตกแต่งหน้าร้านให้ดูเรียบร้อย สะอาดตา เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ

14) **สำนวนไทย** ผักต้มขนมยำ

หมายถึง ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยหรือปะปนสับสนกันยุ่ง เปรียบเหมือนการทำอาหารซึ่งเอาผักต้มที่เป็นของขาวและขนมที่เป็นของหวานมาผสมย้อมไม่เข้ากัน

สำนวนจีน 乱 七 八 糟

luàn qī bā zǎo

(ยุ่งเจ็ดแปด)

หมายถึง ยุ่งเหยิงไม่เป็นระเบียบ หรือปะปนสับสนยุ่ง เปรียบเหมือนตัวเลขนั้นสับสนหมด

15) **สำนวนไทย** พิมพ์แลกเกลือ

หมายถึง ลดตัวลงไปโต้ตอบหรือทะเลาะกับคนที่มีฐานะต่ำกว่า เป็นการไม่สมควร

สำนวนจีน 强 龙 不 压 地 头 蛇

qiáng lóng bù yā dì tóu shé

(มังกรที่มีอำนาจจะไม่กดขี่ที่เป็นหัวหน้าถิ่น)

หมายถึง คนที่มีอำนาจจะไม่ลดตัวลงไปยุ่งกับพวกอันธพาลหรือสิ่งที่มีฐานะต่ำกว่าตัวเอง

16) **สำนวนไทย** ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก

หมายถึง ดีแต่พูด แต่ทำไม่ได้ เปรียบเหมือนคนที่คุยว่าละเลงขนมเบื้องได้ แต่ลงมือทำจริง ๆ ไม่ได้

สำนวนจีน 纸 上 谈 兵

shǐ shàng tán bīng

(คุยเรื่องกลยุทธ์บนหน้ากระดาษ)

หมายถึง ดีแต่พูด แต่เวลาทำจริง ๆ กลับทำไม่ได้ เปรียบเหมือนอวดอ้างเรื่องกลยุทธ์บนหน้ากระดาษ

17) **สำนวนไทย** หวานนอกขมใน

หมายถึง พูดหรือแสดงให้เห็นว่าดีแต่ภายนอก แต่น้ำใจไม่ดี

สำนวนจีน 心 口 不 一

xīn kǒu bù yī

(ใจกับปากไม่เป็นหนึ่ง)

หมายถึง ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเสแสร้ง พุดและคิดไม่เหมือนกัน

18) **สำนวนไทย** หวานเป็นลม ขมเป็นยา

หมายถึง ของหวาน เมื่อกินเข้าไปแล้วอาจเป็นพิษหรือทำให้เจ็บป่วยได้ แต่ของขมนั้นมักเป็นยา แม้จะมีรสขมกินยากแต่ก็ให้คุณ ความหมายอีกนัยหนึ่งคือ คำพูดหวาน ๆ แบบประจบสอพลอ ฟังไพเราะ แต่เป็นโทษ คำพูดตรงไปตรงมาฟังไม่ไพเราะ แต่เป็นคุณ

สำนวนจีน 忠言逆耳

zhōng yán nì ěr

(คำตรงซัดหู)

หมายถึง คำพูดที่ตรงไปตรงมา ฟังแล้วซัดหู ไม่ไพเราะ แต่เป็นประโยชน์

19) **สำนวนไทย** สุกเอาเผากิน

หมายถึง ทำงานอย่างเร่งรีบและไม่ใส่ใจ

สำนวนจีน 马马虎虎

mǎ mǎ hǔ hǔ

(ม้า ม้า เสือ เสือ)

หมายถึง ทำงานแบบหยาบ ๆ ทำพอlovak ๆ ให้เสร็จไป เหมือนมีทั้งม้าและเสืออยู่ในที่เดียวกันแต่ไม่จัดแยกให้เรียบร้อย

20) **สำนวนไทย** หัวเดียวกระเทียมลีบ

หมายถึง ตัวคนเดียวโดดเดี่ยว ไม่มีญาติพี่น้อง อยู่ตามลำพังคนเดียว เปรียบเหมือนกระเทียมที่ทั้งหัวมีดีแต่เพียงกลีบเดียว นอกนั้นก็ลีบฝ่อหมด

สำนวนจีน 形影相吊

xíng yǐng xiāng diào

(ร่างเงาปลอบโยนกัน)

หมายถึง ตัวคนเดียวโดดเดี่ยว ไม่มีญาติพี่น้อง อยู่ตามลำพังคนเดียว เปรียบเหมือนมีแต่ร่างกับเงามาปลอบกัน

21) **สำนวนไทย** ออกไหม้ไส้ขม

หมายถึง เป็นทุกข์อย่างแสนสาหัส

สำนวนจีน 憂心如焚

yōu xīn rú fén

(ทุกข์ใจเหมือนไฟไหม้)

หมายถึง ในใจมีความทุกข์มากเหมือนมีไฟเผาอยู่ข้างใน

22) สำนวนไทย ออกเรือหาถ่อ ตั่งหม้อหาพิน

หมายถึง ทำอะไรไม่เตรียมการไว้ล่วงหน้า เมื่อต้องการจะใช้แล้วค่อยไปหา เปรียบเหมือนเมื่อออกเรือแล้วจึงหาถ่อ ตั่งหม้อบนเตาไฟแล้วจึงหาพิน

สำนวนจีน 臨渴掘井

lín kě jué jǐng

(หิวน้ำขุดบ่อ)

หมายถึง ทำอะไรไม่เตรียมการไว้ล่วงหน้า เมื่อต้องการจะใช้แล้วค่อยไปหา เปรียบเหมือนลงมือขุดบ่อ ต่อเมื่อหิวน้ำแล้ว

2. การศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนอาหารการกินที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน

จากการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินพบว่าภาพสะท้อนของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินมีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ อาหาร ภาชนะใส่อาหาร รสชาติอาหาร กรรมวิธีการปรุงอาหาร แหล่งที่มาของอาหาร และวัฒนธรรมการกินอาหาร

2.1 อาหาร วัตถุดิบในการประกอบอาหาร และเครื่องปรุงรสอาหาร

2.1.1 อาหาร จากการศึกษาพบว่า คนจีนและคนไทยรับประทานอาหารหลากหลายชนิด แต่ทั้งสองชนชาติล้วนรับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของทวีปเอเชียที่เหมาะสมแก่การปลูกข้าว ภูมิภาคเอเชียจึงเป็นภูมิภาคที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด และข้าวได้กลายมาเป็นอาหารหลักของทั้งคนจีนและคนไทย ดังนั้นสำนวนจีนและสำนวนไทยบางส่วนจึงมีข้าวปรากฏอยู่ในสำนวน

ตัวอย่างสำนวนจีน

米珠薪桂

mǐ zhū xīn guì

(ข้าวสารแพงเหมือนไข่มุก ฟืนมีราคาเหมือนอบเชย)

鱼米之乡

yú mǐ zhī xiāng

(แหล่งปลาและข้าว)

ตัวอย่างสำนวนไทย

ข้าวแดงแกงร้อน

ข้าวใหม่ปลามัน

ข้าวยากหมากแพง

นอกจากข้าวแล้ว ในสำนวนไทยยังปรากฏอาหารที่คนไทยรับประทานอีกหลายชนิด เช่น แกง น้ำพริก ผักต้ม หมาก ขนมนึ่ง เป็นต้น แต่ในสำนวนจีนไม่ปรากฏอาหารที่คนจีนกิน

ตัวอย่างสำนวนไทย

ข้าวแดงแกงร้อน

ในสมัยโบราณที่ยังไม่มีโรงสีข้าว ข้าวแดงคือข้าวซ้อมมือที่เอาแค่ตำเอาเปลือกนอกออกเท่านั้น ลักษณะข้าวเป็นสีแดง สีน้ำตาล หรือสีอื่น ๆ คนชนชั้นล่างนิยมกินกัน กินกับแกงร้อน ก็คือน้ำแกงร้อน ๆ ที่เอาไว้กินกับข้าว

ข้าวยากหมากแพง

หมากอยู่กับวิถีชีวิตของคนไทยมายาวนาน ในอดีตหมากเป็นที่นิยมในคนหนุ่มสาวและผู้สูงอายุ เพราะในสมัยก่อนมีความเชื่อว่า คนที่มีฟันดำคือคนสวย และการเคี้ยวหมากช่วยสร้างความเปลือย แต่ในปัจจุบันหมากเป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุเท่านั้น

ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

น้ำพริก คือ น้ำพริกแกงที่เอาไปทำเป็นเครื่องแกง ทำมาจากเครื่องเทศต่าง ๆ เช่น พริก หัวหอม กระเทียม ตะไคร้ ขิง เป็นต้น และปรุงรสด้วยเครื่องปรุงอื่น ๆ เช่น เกลือ น้ำตาล น้ำปลา จากนั้นนำมาผสมให้เข้ากันด้วยการตำ และนำไปประกอบอาหาร

ผักต้มขมย่ำ

คนไทยมักจะรับประทานผักต้มคู่กับอาหารที่มีรสชาติจัดจ้าน เพื่อช่วยลดความเผ็ดร้อนและกินขม ซึ่งหมายถึงของหวาน ต่อจากการกินของคาว ดังสำนวนที่กล่าวว่า *กินคาวไม่กินหวาน สันดานไพร่*

ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก

ขนมเบื้อง คือขนมชนิดหนึ่งที่ทำจากแป้งข้าวเจ้า แป้งถั่วเขียว และแป้งสาลี ผสมกับน้ำปูนใส น้ำตาลปึก ไข่แดง และนวดให้เข้ากันจนเหลวพอดี นำมาละเลงบนกระทะแบนร้อน ๆ ใส่ไส้ครีม ไส้คาว ไส้หวานตามชอบ แล้วพับครึ่ง ขนมเบื้องเป็นขนมไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ

2.1.2 *วัตถุประสงค์ในการประกอบอาหาร* จากการศึกษาพบว่าคนจีนและคนไทยใช้วัตถุประสงค์ในการประกอบอาหารที่มีความหลากหลาย ความกว้างใหญ่ไพศาลของประเทศจีนทำให้แต่ละภูมิภาคมีประเภทอาหารที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ สภาพอากาศ และธรรมเนียมการกิน ยกตัวอย่าง

ประเทศจีนทางตอนเหนือที่อากาศค่อนข้างเย็น คนจีนทางเหนือจึงนิยมรับประทานอาหารที่มีโปรตีน และไขมันสูงอย่างเนื้อสัตว์ เช่น เนื้อแพะ เป็นต้น ในขณะที่วัตถุดิบในการประกอบอาหารของคนไทย มีรสชาติเผ็ดร้อนและมีกลิ่นแรง สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่ชอบรับประทานอาหารที่มีรสจัด

ตัวอย่างสำนวนจีน

不吃羊肉空惹一身山

bù chī yáng ròu kōng rě yī shēn shān

(ไม่ได้กินเนื้อแพะ แต่ติดกลิ่นสาบแพะไปทั้งตัว)

炒鱿鱼

chǎo yóu yú

(ผัดปลาหมึก)

鸡毛蒜皮

jī máo suàn pí

(ขนไก่เปลือกกระเทียม)

牛鼎烹鸡

niú dǐng pēng jī

(กระทะวัวผัดไก่)

จากสำนวนข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีนปรากฏวัตถุดิบในการประกอบอาหารอยู่ในสำนวน เช่น แพะ วัว ไก่ ปลาหมึก และกระเทียม เป็นต้น

ตัวอย่างสำนวนไทย

ชิงก็รา ข่าก็แรง

ถึงพริกถึงขิง

ผักชีโรยหน้า

หัวเดียวกระเทียมลีบ

จากสำนวนข้างต้นจะเห็นได้ว่า คนไทยรับประทานเนื้อสัตว์อย่างหลากหลายและนิยมใช้เครื่องเทศสมุนไพรเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหาร วัตถุดิบที่ปรากฏในสำนวนข้างต้น ได้แก่ ขิง ข่า พริก ผักชี และกระเทียม สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเป็นคนที่นิยมรับประทานอาหารรสจัด เครื่องเทศส่วนใหญ่ที่ใช้ในการประกอบอาหารจึงมีรสชาติเผ็ดร้อนและกลิ่นแรง

2.1.3 เครื่องปรุงรสอาหาร เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการปรุงอาหาร ใช้ปรุงรสอาหารให้มีรสชาติกลมกล่อม คนจีนและคนไทยใช้เครื่องปรุงที่แตกต่างกันตามความชอบ เช่น คนจีนนิยมใช้ซีอิ๊ว ปรุงรสอาหารหรือใช้เป็นเครื่องจิ้ม คนไทยบางคนชอบรับประทานอาหารรสหวานจัดหรือเค็มจัด นิยมใช้เกลือและน้ำตาลในการปรุงรสอาหาร จากการศึกษาพบว่าในสำนวนไทยปรากฏเครื่องปรุงรสอาหาร เช่น เกลือ น้ำตาล เป็นต้น แต่สำนวนจีนไม่ปรากฏเครื่องปรุงรสอาหาร

ตัวอย่างสำนวนไทย

กีดก๊อนเกลือกิน

เกลือเป็นหนอน

น้ำตาลไกล้มด

พิมเสนแลกเกลือ

จากสำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า เกลือเป็นเครื่องปรุงรสอาหารที่สำคัญของคนไทย เป็นวัตถุดิบสำคัญที่ช่วยปรุงรสอาหารให้มีรสชาติกลมกล่อม และเกลือมักจะถูกนำมาเปรียบเทียบกับความยากจน การอดทนต่อความยากลำบาก เพราะว่าเกลือเป็นเครื่องปรุงรสที่สามารถหาซื้อได้ง่าย และมีราคาถูก

2.2 ภาชนะใส่อาหาร

จากการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินพบว่า คนจีนใช้ภาชนะหลากหลายชนิดใส่อาหารและประกอบอาหาร ภาชนะที่ปรากฏอยู่ในสำนวนจีน เช่น หม้อ กระทะ ชาม เป็นต้น ส่วนคนไทยมักจะใช้หม้อเป็นภาชนะหลักในการใส่อาหารและประกอบอาหาร สำนวนไทยบางส่วนจึงปรากฏคำว่าหม้ออยู่ในสำนวน

ตัวอย่างสำนวนจีน

背黑锅

bēi hēi guō

(แบกหม้อดำ)

牛鼎烹鸡

niú dǐng pēng jī

(กระทะวัวผัดไก่)

鱼游釜中

yú yóu fǔ zhōng

(ปลาว่ายอยู่ในหม้อ)

砸饭碗

zá fàn wǎn

(ทุบชามข้าว)

จากสำนวนข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนวนจีนปรากฏภาชนะใส่อาหารและประกอบอาหารหลายชนิด เช่น กระทะที่เป็นภาชนะในการประกอบอาหารที่สำคัญ เพราะคนจีนนิยมประกอบอาหารประเภทผัด ซึ่งต้องใช้กระทะในการผัด และชาม ซึ่งเป็นภาชนะที่คนจีนนิยมใช้เมื่อรับประทานอาหาร

ตัวอย่างสำนวนไทย

ทุบหม้อข้าว

หม้อเป็นภาชนะในการหุงข้าว ถ้าหากทุบหม้อข้าวทิ้ง หม้อข้าวแตกเสียแล้วก็จะไม่มีภาชนะสำหรับหุงข้าวกินและเก็บถนอมอาหาร การทุบหม้อข้าวจึงถูกนำมาเปรียบเทียบกับการทำลายหนทางทำมาหากินของตัวเอง

ออกเรือหาถ่อ ตั่งหม้อหาพิน

สำนวนนี้ถูกนำมาเปรียบเทียบกับคนที่ทำอะไรแล้วไม่เตรียมการไว้ล่วงหน้า เหมือนกับการออกเรือแล้วค่อยหาถ่อ และตั่งหม้อข้าวบนเตาไฟแล้วจึงหาพิน

จากสำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยใช้หม้อเป็นภาชนะในการใส่อาหาร เก็บถนอมอาหาร และประกอบอาหาร เช่น หุงข้าว เป็นต้น

2.3 รสชาติอาหาร

อาหารของประเทศจีนและประเทศไทยมีหลากหลายรสชาติ รสชาติพื้นฐานของอาหารจีนคือเปรี้ยว หวาน เค็ม เผ็ด ขม อาหารจีนถูกแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มใหญ่ แต่ละกลุ่มมีรสชาติอาหารที่โดดเด่นและแตกต่างกันไปตามพื้นที่ เช่น ซัยส์ถันท์ นิธิมงคลทรัพย์ (2561:4) กล่าวไว้ว่าอาหารซานตงมี

รสชาติเค็มเป็นหลัก และอาหารหูหนานที่มีรสชาติเปรี้ยวเผ็ดเป็นหลัก เป็นต้น ส่วนรสชาติพื้นฐานของอาหารไทยคือ เผ็ด หวาน เค็ม เปรี้ยว มัน จากการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินพบว่า คนจีนและคนไทยเชื่อว่าอาหารที่มีรสชาติขมเป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย แต่รับประทานยาก บางครั้งรสชาติขมจึงถูกนำมาเปรียบเทียบกับความทุกข์ยากลำบาก เปรียบเหมือนเวลากินรสขมเข้าไปแล้วรู้สึกไม่ดี ดังนั้นรสขมจึงปรากฏอยู่ในสำนวนของทั้งสองชนชาติ และรสชาติอื่น ๆ ที่ปรากฏในสำนวน ได้แก่ รสหวาน รสเผ็ด รสเปรี้ยว เป็นต้น

ตัวอย่างสำนวนจีน

吃苦头

chī kǔ tóu

(กินรสขม)

口甜心辣

kǒu tián xīn là

(ปากหวานใจเผ็ด)

心狠手辣

xīn hěn shǒu là

(ใจดุร้าย มือเผ็ด)

饮冰茹檠

yǐn bīng rú bò

(ดื่มน้ำแข็ง กินอาหารที่มีรสชาติดขม)

自讨苦吃

zì tǎo kǔ chī

(ร้องขอกินขมด้วยตัวเอง)

ตัวอย่างสำนวนไทย

หวานนอกขมใน

หวานเป็นลมขมเป็นยา

ปากหวานกันเปรี้ยว

อกใหม่ได้ชิม

2.4 กรรมวิธีการปรุงอาหาร

เนื่องจากอาหารจีนและอาหารไทยมีความหลากหลาย กรรมวิธีในการปรุงอาหารของทั้งสองชนชาติจึงมีความหลากหลายด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเทคนิคในการปรุงอาหารของคนจีนและคนไทย เช่น ต้ม ทอด ผัด เป็นต้น อาหารจีนถูกแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มใหญ่ แต่ละกลุ่มมีกรรมวิธีในการปรุงอาหารที่โดดเด่นแตกต่างกันไป เช่น อาหารกวางโจวที่ใช้กรรมวิธีการปรุงที่หลากหลาย ได้แก่ ผัด อบ ต้ม ทอด (ชัยสันต์ นิธิมงคลทรัพย์ , 2561:6) และอาหารหูหนานที่มีอาหารประเภทตุ๋นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ชัยสันต์ นิธิมงคลทรัพย์ , 2561:10) เป็นต้น ส่วนอาหารไทยมีกรรมวิธีการปรุงที่พิถีพิถัน เช่น การตำพริกเพื่อให้น้ำมันหอมระเหยในตัวพริกออกมาผสมกับเครื่องแกง ทำให้อาหารมีกลิ่นหอมและได้รสชาติเผ็ดร้อนมากขึ้น จากการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินพบว่า กรรมวิธีการปรุงอาหารที่ปรากฏในสำนวนจีน คือ การผัด และกรรมวิธีการปรุงอาหารที่ปรากฏในสำนวนไทย คือ การตำ การเผา และการยำ

ตัวอย่างสำนวนจีน

炒 鱿 鱼

chǎo yóu yú

(ผัดปลาหมึก)

烹 龙 炮 凤

pēng lóng páo fèng

(ผัดมังกรควั่นหงส์)

จากสำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า กรรมวิธีการปรุงอาหารที่โดดเด่นที่สุดของคนจีนคือ การผัด สำนวนจีนบางสำนวนจึงปรากฏการผัดอยู่ในสำนวน

ตัวอย่างสำนวนไทย

ตำข้าวสารกรอกหม้อ

ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

สุกเอาเผากิน

ผักต้มขนมย่ำ

จากสำนวนข้างต้นจะเห็นได้ว่า คนไทยใช้หลากหลายกรรมวิธีในการปรุงอาหาร เช่น การตำข้าวสาร ในสมัยก่อนที่ยังไม่มีโรงสีข้าว แต่ละคร้าวเรือนจะนำข้าวสารมาใส่ในครกแล้วตำเปลือกออก จึงจะได้ข้าวสารมารอกหม้อเพื่อหุงเป็นข้าวสุก (สำนักงานมาตรฐานสินค้าและการเกษตร , 2561:13) หรือการยำ หมายถึงการเอาวัตถุดิบในการประกอบอาหารหลาย ๆ ชนิดมาคลุกเคล้า ผสมเข้าด้วยกัน ดังนั้นสำนวนไทยบางสำนวนจึงปรากฏกรรมวิธีการปรุงอาหาร ได้แก่ การตำ การเผา และการยำ

2.5 แหล่งที่มาของอาหาร

จากการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินพบว่า วัตถุดิบในการประกอบอาหารของทั้งสองชนชาติมาจากการทำการเกษตรกรรม การทำการประมง และการเลี้ยงสัตว์ เพราะประเทศจีนและประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม

ตัวอย่างสำนวนจีน

不吃羊肉空惹一身山

bù chī yáng ròu kōng rě yī shēn shān

(ไม่ได้กินเนื้อแพะ แต่ติดกลิ่นสาบแพะไปทั้งตัว)

饮水思源

yǐn shuǐ sī yuán

(ตม่น้ำคิดถึงแหล่งน้ำ)

鱼米之乡

yú mǐ zhī xiāng

(แหล่งปลาและข้าว)

จากสำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศจีนมีพื้นที่ที่กว้างใหญ่และอุดมสมบูรณ์ สามารถทำการเกษตร การประมง และเลี้ยงสัตว์ได้ เช่น เนื้อแพะที่คนจีนรับประทานกันมาจากการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อเป็นอาหาร เพราะอากาศทางตอนเหนือของจีนค่อนข้างหนาวเย็น คนจีนจึงนิยมรับประทานอาหารที่มีโปรตีนและไขมันสูง โดยเฉพาะชาวปักกิ่งที่นิยมกินเนื้อแพะมาก ประเทศจีนมีแม่น้ำหลายสาย คนจีนจึงตม่น้ำจากแม่น้ำเหล่านี้ และคนจีนยังทำการเกษตรและการประมง ไม่ว่าจะเป็นการปลูกข้าวหรือเลี้ยงปลา อาหารการกินของคนจีนจึงมีความอุดมสมบูรณ์มาก

ตัวอย่างสำนวนไทย

ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว

เนื้อไม่ได้กิน หนังไม่ได้รองนั่ง เอากระดูกแขวนคอ

จากสำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยทำการเกษตร การประมง และเลี้ยงสัตว์ เช่นเดียวกับประเทศจีน เช่น การปลูกข้าวและเลี้ยงปลา แต่จากสำนวน เนื้อไม่ได้กิน หนังไม่ได้รองนั่ง เอากระดูกแขวนคอ ที่มีความหมายตรงกับสำนวนจีนที่กล่าวว่า ไม่ได้กินเนื้อแพะ แต่หมื่นกลืนสาบแพะไปทั้งตัว เนื้อในสำนวนจีนหมายถึงเนื้อแพะ แต่เนื้อและหนังในสำนวนไทยหมายถึงวัวและควาย สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยสมัยก่อนเลี้ยงวัวและควายไว้เพื่อเป็นอาหารและใช้งาน ต่างกับประเทศจีนที่เลี้ยงแพะ

2.6 วัฒนธรรมการกินอาหาร

จากการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินพบว่า สำนวนไทยสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมการกินอาหารของคนไทยสมัยก่อน เช่น การใช้มือรับประทานอาหาร เป็นต้น แต่สำนวนจีนไม่ปรากฏวัฒนธรรมการกินอาหารในสำนวน

ตัวอย่างสำนวนไทย

ซุบมือเปิบ

เปิบ คือการใช้ปลายนิ้วหยิบข้าวเข้าปากตนเอง และซุบมือเปิบหมายถึงการเอามือซุบลงน้ำเพื่อล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและเพื่อไม่ให้ข้าวติดมือ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความหมายของสำนวนในภาษาจีนและภาษาไทยที่มีความคล้ายคลึงกัน ตลอดจนภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทย สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน

จากการศึกษาสำนวนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินพบว่า สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและใช้คำเปรียบเทียบเกี่ยวกับอาหารการกิน และสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ใช้คำเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน

2. การศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน

จากการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน สามารถแบ่งสำนวนออกได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ อาหาร ภาชนะใส่อาหาร รสชาติอาหาร กรรมวิธีการปรุงอาหาร แหล่งที่มาของอาหาร และวัฒนธรรมการกินอาหาร จากสำนวนสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินอาหารของคนจีนและคนไทยที่แตกต่างกันไป วัตถุประสงค์ในการประกอบอาหารขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และธรรมเนียมการกินของทั้งสองชนชาติ ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมการกินอาหารของคนจีนและคนไทยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกิน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินในแง่มุมอื่น ๆ นอกจากวัฒนธรรมการกินของทั้งสองชนชาติ เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ และทัศนคติ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินกับสำนวนที่มีคำเกี่ยวกับอาหารการกินในภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาเวียดนาม ภาษาเกาหลี และภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นวัฒนธรรมการกินอาหารของแต่ละชนชาติที่แตกต่างกันไป

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์

- กณิกนันต์ โยธานะ. (2556). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า chī กับสำนวนไทยที่มีคำว่ากิน.” **จีนศึกษา**. 6, 6 (เมษายน), หน้า 145 – 181.
- จาง เจีย. (2563). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับร่างกาย.” **บัณฑิตศึกษา**. 13, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม). หน้า 99 – 110.
- ฉิน หยงหลิน. (2526). “สำนวนจีนและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ชัยสันต์ นิธิมงคลทรัพย์. (2561). “เป่าบันไส้เปิดปากกึ่งซอเสียงไฮ้.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- พิริยา สุรขจร. (2544). “สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษา เปรียบเทียบ.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- นิตา บุรณวงศ์. (2562). “สำนวนไทยปลายจวัก : การศึกษาลักษณะและการเลือกใช้สำนวนไทยเกี่ยวกับอาหาร.” **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี**. 13, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม). หน้า 464 – 478.
- มานิต เจียรบรรจงกิจ. (2542). **ชุมชนสำนวนจีน เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- เม็งเตี้ย หลี่. (2562). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนา.
- สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์. (2558). “การศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมผ่านสำนวนไทย จีน และอังกฤษ.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุชัยญา ประภาพร. (2561). “การศึกษาสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกิน.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัชญา สวัสดิ์โยธิน. (2562). “สำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำว่าจู่.” **ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. 8, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม). หน้า 100 – 125.
- สุมาลี ศรีปานเงิน. (2543). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า xin กับสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2561). **สุภาษิตไทยเกี่ยวกับอาหาร**. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- อาศรมสยาม – จีนวิทยา. (2556). **ศัพท์และสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอาหารการกิน**. กรุงเทพฯ : ทฤษฎี.
- อุรา เต๋นวิทย์เลิศล้ำ. (2548). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- อุดมพร อมรธรรม. (2556). **สำนวนไทย ฉบับจัดหมวดหมู่**. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2546). **พจนานุกรมจีน – ไทย ฉบับใหม่**. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- Fu Henan. (2560). **1001 สำนวน สุภาษิต และคำแสดงจีน**. กรุงเทพฯ : แมงดาจีน

ข้อมูลจากเว็บไซต์

กรกิจ ดิษฐาน. (2562). **ชวนหยางโร่ว หม้อไฟเนื้อแกะอาหารสู่ภัตตาคารของชาวจีน**. เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/life/travel/609418> เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2565.

ประจितร ป้อมอรินทร์. (2562). **วัฒนธรรมการกินของจีน**. เข้าถึงได้จาก <https://www.arsomsiam.com/> เข้าถึงเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2565.

โรงเรียนสอนภาษาจีนตันติ. (2561). **สำนวนภาษาจีน**. เข้าถึงได้จาก <https://www.tantichinese.com/Beneficial-Chinese-for-Foreigners.html> เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2563.

สุนันทา ไสรัจจ์. (ม.ป.ป.). **ย้อนอดีตกับภาษิตสำนวน**. เข้าถึงได้จาก <http://kids-d.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1760/13/chapter4.pdf> เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2565.

สุริวัสสา กลุ่มมเดช. (2563). **ความเชื่อในอาหารจีน เมื่ออาหารเป็นมากกว่าอาหาร**. เข้าถึงได้จาก https://krua.co/food_story/ เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2565

Zommy Kanputsa. (2555). **สุภาษิตจีน**. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/hisom306/khawsar?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1> เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2563.

ภาคผนวก

ภาคผนวก
สำนวนเกี่ยวกับอาหารการกินที่ใช้ในการวิจัย

สำนวนจีน	ความหมาย
背黑锅 bēi hēi guō (แบกหม้อดำ)	รับผิดชอบแทนคนอื่น
不吃羊肉空惹一身山 bù chī yáng ròu kōng rě yī shēn shān (ไม่ได้กินเนื้อแพะ แต่ติดกลิ่นสาบแพะไปทั้งตัว)	ต้องรับผิดชอบทั้งที่มิได้ผลประโยชน์อะไรเลย
炒鱿鱼 chǎo yóu yú (ผัดปลาหมึก)	ถูกเลิกจ้าง โดนไล่ออก
吃苦头 chī kǔ tóu (กินรสขม)	พบความลำบาก ทุกข์ทรมาน
鸡毛蒜皮 jī máo suàn pí (ขนไก่เปลือกกระเทียม)	เรื่องเล็กน้อย ไม่สำคัญอะไร
口甜心辣 kǒu tián xīn là (ปากหวานใจเผ็ด)	พูดจาดีแต่จิตใจโหดร้าย
米珠薪桂 mǐ zhū xīn guì (ข้าวสารแพงเหมือนไข่มุก ฟืนมีราคาเหมือน อบเชย)	เศรษฐกิจตกต่ำ ข้าวมีราคาแพงเหมือนไข่มุก ส่วนฟืนมี ราคาแพงเหมือนอบเชย
牛鼎烹鸡 niú dǐng pēng jī (กระทะวัวผัดไก่)	ทำงานใหญ่เกินตัว เปรียบเหมือนเอากระทะที่ต้มวัวไป ผัดไก่ ได้ประโยชน์ไม่คุ้มกับที่ลงมือทำ

<p>烹 龙 炮 凤 pēng lóng páo fèng (ผัดมังกรคั่วหงส์)</p>	<p>อาหารที่มีมากมาย อุดมสมบูรณ์ หรือแปลกและหาได้ยาก มีราคาแพง เปรียบเทียบได้กับมังกรและหงส์ที่เป็นสัตว์หายาก</p>
<p>心 狠 手 辣 xīn hěn shǒu là (ใจดุร้าย มือเหี้ยม)</p>	<p>จิตใจเหี้ยมโหด น้ำมืออำมหิต</p>
<p>饮 水 思 源 yǐn shuǐ sī yuán (ดื่มน้ำคิดถึงแหล่งน้ำ)</p>	<p>ต้องคิดถึงบุญคุณของคนอื่นที่มีต่อตนเสมอ เปรียบเหมือนเวลาดื่มน้ำต้องคิดถึงแหล่งที่มาของน้ำ</p>
<p>饮 冰 茹 檠 yǐn bīng rú bò (ดื่มน้ำแข็ง กินอาหารที่มีรสชาติขม)</p>	<p>ลำบากอดออมในการกิน ไม่สามารถจะหาซื้อของดี ๆ มากินได้ ต้องกินอาหารเลว ๆ เช่น น้ำแข็งและอาหารที่มีรสขม</p>
<p>鱼 米 之 乡 yú mǐ zhī xiāng (แหล่งปลาและข้าว)</p>	<p>ดินแดนที่อุดมสมบูรณ์</p>
<p>鱼 游 釜 中 yú yóu fǔ zhōng (ปลาวายอยู่ในหม้อ)</p>	<p>ตกอยู่ในที่อันตราย ไม่มีทางรอดไปได้ เปรียบเหมือนปลาที่กำลังว่ายอยู่ในหม้อบนเตาไฟ</p>
<p>砸 饭 碗 zá fàn wǎn (ทุบชามข้าว)</p>	<p>ทำลายอาชีพการงานของตัวเอง</p>
<p>自 讨 苦 吃 zì tǎo kǔ chī (ร้องขอกินขมด้วยตัวเอง)</p>	<p>ร้องหาความทุกข์มาให้ตัวเอง</p>

สำนวนไทย	ความหมาย
กัดก้อนเกลือกิน	ใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก แร้นแค้นมาก
กินปูนร้อนท้อง	ทำผิดแล้วเกรงว่าคนอื่นจะจับความผิดของตัวเองได้ จึงแสดงอาการพิรุณออกมา
กินบนเรือน ชีบนหลังคา	คนที่เนรคุณ ไม่รู้จักบุญคุณ เปรียบเหมือนคนที่อยู่อาศัยบ้านคนอื่น แต่กลับสร้างความเดือดร้อน ความเสียหายให้เจ้าของบ้าน
เกลือกเป็นหนอน	คนใกล้ชิดหรือคนในวงในเกิดทรยศ เปรียบเหมือนมีหนอนเกิดขึ้นในเกลือกซึ่งใช้ถนอมอาหารไม่ให้บูดเน่า ทำให้อาหารกลับบูดเน่าเพราะเกลือก
ข้าวแดงแกงร้อน	เมื่อได้รับการเลี้ยงดูจากใครจะต้องคิดถึงบุญคุณของผู้เป็นเจ้าของข้าวแดงแกงร้อนอยู่เสมอไป
ข้าวยากหมากแพง	เกิดความอดอยากในบ้านเมือง อาหารมีข้าวและหมากเป็นต้น มีราคาแพง
ข้าวใหม่ปลามัน	คู่สามีภรรยาที่เพิ่งแต่งงานกัน
ชิงกีรา ชากี้แรง	ต่างฝ่ายต่างก็อวดดีและใจร้อนพอ ๆ กัน ไม่มีใครยอมกัน เปรียบเหมือนชิงและช่าที่มีกลิ่นและรสร้อนแรง ไม่นิยมนำมาใช้ร่วมกันเพราะมีรสเผ็ดทั้งคู่
ซุบมือเปิบ	เอาผลงานที่คนอื่นทำสำเร็จแล้วมาเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยตัวเองนั่งเฉยไม่ได้ทำอะไรมาก่อน เปรียบเหมือนคนที่ไม่ช่วยทำอาหาร แต่พอถึงเวลากินก็มาซุบมือเปิบข้าวกิน
ตำข้าวสารกรอกหม้อ	ทำงานอะไรแค่พอเสร็จเพียงครั้งหนึ่ง เรื่อย ๆ ไป เปรียบเหมือนคนในสมัยโบราณที่เอาข้าวเปลือกมาตำเป็นข้าวสารและหุงกินเป็นวัน ๆ ไปทุกวัน
ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ	ลงทุนไปโดยไม่ได้ผลประโยชน์อะไรเลย
ถึงพริกถึงขิง	การต่อสู้หรือการแข่งขันที่ดุเดือดรุนแรง
ทุบหม้อข้าว	ทำลายหนทางทำมาหากินของตัวเอง
น้ำตาลใกล้มด	ชายหญิงใกล้ชิดกันย่อมจะเกิดความชอบพอกัน เปรียบเหมือนกับน้ำตาลที่อยู่ใกล้มด มดย่อมต้องกินน้ำตาล

เนื้อไม่ได้กิน หนังไม่ได้รอนึ่ง เอากระดูกแขวนคอ	ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย และยังต้องรับผิดชอบกับสิ่งที่เกิดขึ้นด้วย
ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว	ผืนแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์
ปอกกล้วยเข้าปาก	การทำอะไรที่ง่ายมาก คล่องเหมือนการปอกกล้วยเข้าปาก
ปากหวานกันเปรี้ยว	พูดจาอ่อนหวานแต่ไม่จริงใจ
ผักชีโรยหน้า	ทำดีแต่เพื่อให้คนอื่นเห็นเฉพาะหน้าเท่านั้น เปรียบเหมือนในการทำอาหาร เมื่อทำเสร็จแล้วก็ใช้ผักชีโรยหน้าเล็กน้อยเพื่อให้อาหารดูสวยงามน่ารับประทาน แต่ที่แท้อาหารนั้นอาจจะไม่อร่อย
ผักต้มขนมยำ	ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยหรือปะปนสับสนกันยุ่ง เปรียบเหมือนการทำอาหารซึ่งเอาผักต้มที่เป็นของขาวและขนมที่เป็นของหวานมาผสมย้อมไม่เข้ากัน
พึมพำแลกละเลื่อ	ลดตัวลงไปโต้ตอบหรือทะเลาะกับคนที่มีความต่ำกว่า เป็นการไม่สมควร
ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก	ดีแต่พูด แต่ทำไม่ได้ เปรียบเหมือนคนที่คุยว่าละเลงขนมเบื้องได้ แต่ลงมือทำจริง ๆ ไม่ได้
หวานนอกขมใน	พูดหรือแสดงให้เห็นว่าดีแต่ภายนอก แต่น้ำใจไม่ดี
หวานเป็นลม ขมเป็นยา	ของหวาน เมื่อกินเข้าไปแล้วอาจเป็นพิษหรือทำให้เจ็บป่วยได้ แต่ของขมนั้นมักเป็นยา แม้จะมีรสขมกินยากแต่ก็ให้คุณ ความหมายอีกนัยหนึ่งคือ คำพูดหวาน ๆ แบบประจบสอพลอ ฟังไพเราะ แต่เป็นโทษ คำพูดตรงไปตรงมาฟังไม่ไพเราะ แต่เป็นคุณ
สุกเอาเผากิน	ทำงานอย่างเร่งรีบและไม่ใส่ใจ
หัวเดียวกระเทียมลีบ	ตัวคนเดียวโดดเดี่ยว ไม่มีญาติพี่น้อง อยู่ตามลำพังคนเดียว เปรียบเหมือนกระเทียมที่ทั้งหัวมีดีแต่เพียงกลีบเดียว นอกนั้นก็ลีบฝ่อหมด
อกไหม้ไส้ขม	เป็นทุกข์อย่างแสนสาหัส
ออกเรือหาถ่อ ตั่งหม้อหาพิน	ทำอะไรไม่เตรียมการไว้ล่วงหน้า เมื่อต้องการจะใช้แล้วค่อยไปหา เปรียบเหมือนเมื่อออกเรือแล้วจึงหาถ่อ ตั่งหม้อบนเตาไฟแล้วจึงหาพิน